

ADVIES Nr. 2.210

Zitting van dinsdag 30 maart 2021

Wetsvoorstel teneinde het recht op toegang tot de tijdelijke werkloosheid uit te breiden tot al wie met een studentenarbeidsovereenkomst werkt

x   x   x

ADVIES Nr. 2.210

Onderwerp: Wetsvoorstel teneinde het recht op toegang tot de tijdelijke werkloosheid uit te breiden tot al wie met een studentenarbeidsovereenkomst werkt

---

Bij mail van 13 januari 2021 heeft de secretaris van de Kamercommissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen, namens mevrouw M.-C. Leroy, voorzitter van die commissie, de Nationale Arbeidsraad om advies gevraagd over een wetsvoorstel teneinde het recht op toegang tot de tijdelijke werkloosheid uit te breiden tot al wie met een studentenarbeidsovereenkomst werkt, dat werd ingediend door mevrouw S. Themont c.s. (DOC 55/1278/001). De commissie voor Sociale Zaken heeft eveneens het schriftelijke advies gevraagd van de minister van Werk, de federaties van OCMW's en de studentenverenigingen. Het advies van de Raad werd tegen 22 februari 2021 gevraagd.

Het onderzoek van deze kwestie werd toevertrouwd aan de commissie individuele arbeidsverhoudingen.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 30 maart 2021 het volgende advies uitgebracht.

x   x   x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

Bij mail van 13 januari 2021 heeft de secretaris van de Kamercommissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen, namens mevrouw M.-C. Leroy, voorzitter van die commissie, de Nationale Arbeidsraad om advies gevraagd over een wetsvoorstel teneinde het recht op toegang tot de tijdelijke werkloosheid uit te breiden tot al wie met een studentenarbeidsovereenkomst werkt, dat werd ingediend door mevrouw S. Themont c.s. (DOC 55/1278/001). De commissie voor Sociale Zaken heeft eveneens het schriftelijke advies gevraagd van de minister van Werk, de federaties van OCMW's en de studentenverenigingen. Het advies van de Raad werd tegen 22 februari 2021 gevraagd.

Dit wetsvoorstel is, volgens de toelichting, ingegeven door de financiële impact van de COVID-19 gezondheids crisis op werknemers die tewerkgesteld zijn met een studentenovereenkomst die hun baan zijn kwijtgeraakt, waardoor ze geen inkomen hebben en geen aanspraak kunnen maken op werkloosheidsuitkeringen. In de toelichting van het wetsvoorstel kan men nog lezen dat door die financiële aderlating de zwaksten onder hen in bestaansonzekerheid dreigen terecht te komen of hun nu al preciaire levensomstandigheden nog dreigen te verslechteren.

II. CONTEXTUELE ELEMENTEN

De Raad wijst er op dat dit wetsvoorstel dateert van 25 mei 2020 en maatregelen wenst in te voeren voor een beperkte duur van 1 maart 2020 tot en met 30 juni 2020. Op 9 juni 2020 werd een amendement ingediend om de einddatum te verleggen naar 30 september 2021 (DOC 55 1278/002).

De Raad merkt op dat er recent initiatieven genomen zijn vanuit de federale regering aangaande jongeren en studenten. De ministerraad heeft op 12 februari 2021 beslist om 30 miljoen euro toe te kennen aan de OCMW's voor extra hulp aan jongeren en studenten van 18 tot 25 jaar. Dit komt nog bovenop andere aangekondigde maatregelen zoals de verlenging van de steun voor beursstudenten met inkomen.

Ook de federale werkgroep over de sociale impact van COVID-19 besteedt aandacht aan de impact van de coronacrisis op de financiële situatie van studenten door de mindere beschikbaarheid van studentenjobs. De Raad verwijst in dit verband naar de analytische nota 'Monitoring van de gevolgen van COVID19 op de werkgelegenheid en de sociale bescherming in België' van 26/02/2021 op de website van de FOD Sociale Zekerheid die voortdurend geactualiseerd wordt.

De federale taskforce kwetsbare groepen – COVID 19 publiceerde een opvolgingstabel met de steunmaatregelen voor kwetsbare groepen waaronder ook de jobstudenten en waarin, onder andere, wordt verwezen naar het voorliggende wetsvoorstel. De Raad stelt zich evenwel de vraag wat de actuele evolutie is omtrent het geheel van steunmaatregelen naar studenten als kwetsbare groep toe.

Daarnaast verwijst de Raad naar de aanbeveling van de Raad van de Europese Unie van 8 november 2019 met betrekking tot de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen (2019/C 387/01). Daarin beveelt de Raad van de Europese Unie de lidstaten aan om alle werknemers en zelfstandigen op hun grondgebied toegang te verschaffen tot adequate sociale bescherming, in overeenstemming met deze aanbeveling en met inachtneming van de bevoegdheden van de lidstaten om hun sociale beschermingsstelsels in te richten. Tevens beveelt de Europese Raad aan om minimumnormen vast te stellen op het gebied van de sociale bescherming van werknemers en zelfstandigen, in overeenstemming met deze aanbeveling.

III. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Raad heeft zich aandachtig gebogen over de adviesaanvraag.

De Raad heeft geen eenparig standpunt kunnen bereiken over de voorgestelde maatregel.

A. Standpunt van de leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, erkennen ten volle de ernstige problemen die aan de basis liggen van het wetsvoorstel. De analyse gaat echter voorbij aan het structurele probleem dat aan de basis ervan ligt. De creatie en de almaar sterkere uitbouw van het bijzondere RSZ-regime voor studentenarbeid, met symbolische bijdragen enerzijds en zonder de opbouw van sociale rechten anderzijds, heeft geleid tot een steeds intensiever gebruik door de bedrijfs-wereld en een steeds grotere afhankelijkheid van studenten van dit stelsel. Daar kwam dan bij dat precies die sectoren met een sterke concentratie van dergelijke studentenarbeid zwaar getroffen werden door de sanitaire maatregelen ingevolge de covid19-crisis: horeca, distributie (non-food vooral), evenementensector... Met name de studenten voor wie de inkomsten uit de studentenjob onontbeerlijk zijn om hun studies te kunnen voortzetten, werden het zwaarst getroffen door deze structurele tekortkoming in het stelsel van de sociale zekerheid. Voor deze kwetsbare groep is de afwezigheid van een adequate sociale bescherming tegen het wegvallen van inkomsten door de covid19-crisisbijzonder problematisch.

Deze problematiek werd verscherpt door de versoepeling die vorig jaar werd aangebracht aan de bijzondere RSZ-regeling door uren studentenarbeid in specifieke sectoren niet langer te imputeren op het jaarkrediet van 475 uren, maatregel die voor zorg en onderwijs opnieuw zou worden verlengd tot 30 juni 2021. Deze versoepeling heeft tot een aanzienlijk Mattheüseffect geleid. Jongeren die door de Covid19-crisis hun studentenjob verloren of moesten terugvallen op een veel lager aantal uren studentenarbeid werden er geenszins mee geholpen, terwijl de jongeren die geen terugval kenden van het aantal uren en dus geen financieel verlies lijdten merkelijk meer dan 475 uur konden beginnen werken.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen zijn van oordeel dat dit probleem ten gronde moeten worden aangepakt, door de afschaffing van de afwijkende RSZ-regeling voor studentenarbeid en de onderwerping aan het reguliere regime met de gewone sociale bijdragen, met de daaruit voorvloeiende opbouw van sociale rechten. Zij wijzen er op dat dit de studenten niet enkel rechten oplevert in de sociale zekerheid, waaronder het recht op tijdelijke werkloosheid onder de normale voorwaarden. Bovendien zal dit voor heel wat studenten ook een verhoging van het nettoloon opleveren. Zij zijn immers overwegend tewerkgesteld in sectoren en jobs met lage lonen, waardoor zij bij een regularisatie van hun statuut ook onverminderd recht gaan hebben op de sociale en fiscale werkbonus. Daardoor zal het nettoloon, omwille van die bonus, vaak hoger uitkomen dan het geval is met de huidige solidariteitsbijdrage voor de student van 2,71%, zonder recht op sociale of fiscale werkbonus. Volledigheidshalve wordt er op gewezen dat de betrokken werkgevers dan ook recht hebben op de lageloonvermindering die wordt toegepast op de gewone patronale bijdrage voor de sociale zekerheid.

Vanuit technisch oogpunt moet overigens opgemerkt worden dat het wetsvoorstel enkel verwijst naar artikel 51 en 77/4 van de wet op de arbeidsovereenkomsten. Met andere woorden gaat het enkel over tijdelijke werkloosheid om economische redenen (en dus niet over tijdelijke werkloosheid overmacht Corona).

B. Standpunt van de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen

De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen hebben het wetsontwerp aandachtig bestudeerd.

Zij stellen vast dat het wetsontwerp een oplossing tracht te bieden voor een belangrijke maatschappelijke nood, namelijk het verzekeren dat studenten die afhankelijk zijn van de inkomsten van studentenarbeid om te voorzien in hun levensonderhoud niet getroffen worden door de gevolgen van de sanitaire maatregelen opgelegd door de overheid ter bestrijding van de COVID-19 crisis.

Deze gevolgen laten zich voornamelijk voelen voor studenten die studentenarbeid uitoefenen in de horeca en/of andere verplicht gesloten sectoren en activiteiten en voor wie de studentenarbeid essentieel is om te voorzien in hun levensonderhoud en in de financiering van hun studies.

Op het niveau van de sociale zekerheid werd reeds een belangrijke maatregel getroffen, namelijk de neutralisering van het contingent uren studentenarbeid dat een student kan verrichten in het tweede kwartaal 2020. Hierdoor was het voor een student mogelijk om op bepaalde andere momenten tijdens het jaar 2020 meer uren te presteren. Een belangrijk effect van deze maatregel is dat heel wat studenten tijdens de periode van heropening van ondernemingen, bijvoorbeeld de horeca, een gedeelte van de verloren uren tijdens de sluitingsperiode hebben kunnen compenseren. Daarnaast hebben heel wat studenten in sectoren als de distributie en de zorg voor langere periodes van deze neutralisering kunnen genieten.

Deze maatregel werd sinds 1 oktober 2020 verlengd met een beperkter toepassingsgebied (voor zorg en onderwijs). De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, vragen om de neutralisering van het contingent op korte termijn opnieuw te voorzien in alle sectoren voor het tweede en derde kwartaal van 2021. Dit geeft studenten ook in 2021 de mogelijkheid om een eventueel verlies van inkomen te compenseren en terzelfdertijd bij te dragen tot de economische relance. Dit zal ook de mogelijkheid bieden aan sectoren en activiteiten die vandaag alsnog verplicht gesloten zijn studenten aan te werven. Immers, indien studenten nu al hebben geanticipeerd en ander werk hebben gezocht en gevonden, zullen zij deze zomer en in het najaar minder uren dan gebruikelijk kunnen presteren in die sectoren en activiteiten waar zij gewoonlijk werken.

De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen hebben reeds in eerdere adviezen gevraagd om ervoor te zorgen dat deze neutralisering geen nadelige (para)fiscale effecten veroorzaakt, zoals bijvoorbeeld op de berekening van de kinderbijslag.

De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, menen echter dat het voorzien van tijdelijke werkloosheid voor studenten geen gepaste maatregel is, en dit om verschillende redenen:

- Om het recht op prestaties in de sociale zekerheid te openen, geldt als principe dat de nodige bijdragen worden betaald. Studenten en hun werkgevers betalen enkel een solidariteitsbijdrage, wat impliceert dat zij niet vallen onder het verzekeringsprincipe en geen recht kunnen openen op uitkeringen tijdelijke werkloosheid.
- In principe is de tijdelijke werkloosheid een middel van de werkgevers om een gebrek aan werk of een situatie van overmacht op te kunnen vangen zonder over te moeten gaan tot ontslag. Tijdens de coronacrisis werd dit principe deels aangetast door het recht ook op te openen op initiatief van de werknemers, bijvoorbeeld in het geval dat een school of klas sluit omwille van quarantainemaatregelen. De werkgeversorganisaties houden echter vast aan de tijdelijkheid van deze situatie en vragen om de rechten van werknemers om in bepaalde gevallen beroep te doen op de tijdelijke werkloosheid niet verder uit te breiden.
- De moeilijkheid om in het stelsel van de tijdelijke werkloosheid fijnmazig de groep studenten te bereiken die nood heeft aan bijkomende ondersteuning.
- Een tijdelijke werkloosheidsuitkering in het coronastelsel bedraagt minimum 55,59 euro per dag, vermeerderd met een supplement van 5,63 euro per dag. Deze minimumbedragen liggen gemiddeld gezien hoger dan de minimumlonen voor studentenovereenkomsten.
- De tijdelijke werkloosheid kan enkel in volledige dagen worden toegekend, en in de toekomst mogelijk in halve dagen voor een bepaald aantal activiteiten. Het recht op een volledige of halve dag tijdelijke werkloosheid valt niet te verenigen met het feit dat heel wat studenten slechts een beperkt aantal uren per dag presteren (en dus ook een beperkte vergoeding krijgen).

Om deze redenen spreken de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen zich dan ook negatief uit over het voorliggende wetsontwerp.

C. Nood aan gerichte maatregelen naar studenten in financiële nood

Onverminderd bovenvermelde standpunten ten gronde over het wetsvoorstel erkent de Raad de noodzaak om voor deze groep studenten te voorzien in een of meerdere maatregelen, die ook als doelstelling moeten hebben om te voorkomen dat bepaalde studenten hun studies vroegtijdig beëindigen. Dat laatste zou op lange termijn voor de student zeer nadelig zijn, aangezien scholing een belangrijke determinant is voor de latere sociaaleconomische positie. Ook voor de samenleving heeft deze stopzetting nadelige gevolgen. Kennis is immers de sleutel voor innovatie en welvaart.

Een tweede belangrijke doelstelling is om te voorkomen dat studenten die reeds geïsoleerd zijn door de strenge veiligheidsmaatregelen op niveau van het hoger onderwijs, bijvoorbeeld door het volledige online les geven, verder onder druk komen te staan door het wegvallen van een gedeelte van het inkomen.

Om dit te voorkomen, meent de Raad dat de belangrijkste rol kan worden gespeeld door de sociale voorzieningen van de instellingen van hoger onderwijs. Deze studentenvoorzieningen staan het dichtst bij de leefwereld van de studenten en kunnen de meest gepaste inschatting maken om te voorzien in begeleiding en ondersteuning.

Daarnaast kunnen ook andere maatregelen op het niveau van Gewesten en Gemeenschappen worden overwogen, zoals gepaste ondersteuning middels de regeling voor de gezinsbijslagen of specifieke ondersteuning voor de hierboven geciteerde groep studenten. Ook de ondersteuning op het niveau van de sociale bijstand kan indien nodig een belangrijke rol spelen. Ter zake werden vanuit federale overheid en Gemeenschappen trouwens reeds een aantal initiatieven genomen, aangevuld met specifieke initiatieven naar studenten vanuit bepaalde OCMW's. Het is wenselijk op korte termijn te bekijken of deze toereikend waren en eventueel bijsturingen te overwegen.

Wat betreft de jongeren onder 18 jaar die studentenarbeid verrichten en zich in moeilijkheden bevinden, vraagt de Raad een fijnmazige begeleiding en ondersteuning, die per definitie anders zal moeten zijn dan de ondersteuning die kan worden geboden op niveau van de studentenvoorzieningen van de instellingen hoger onderwijs.
